

ΜΙΚΡΟ-ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΦΥΤΩΝ

Γνωρίζω - Προστατεύω - Διατηρώ

Κοντά στα 1.750, 1.734 για την ακρίβεια, είναι τα διαφορετικά είδη φυτών που έχουν καταγραφεί ως αυτοφυή στην Κρήτη. Αντί αυτά ποσοστό 10%, τα 175 δηλαδή, είναι αυτοφυή μόνο στην Κρήτη, ενώ τα 66 θεωρούνται απειλούμενα και αναφέρονται στο Κόκκινο Βιβλίο των Σπάνιων και Απει-

λούμενων Φυτών της Ελλάδας. Σ'είναι ιδιαίτερα καλίσθητο το φυλλάδιο που κυκλοφορήθηκε στο πλαίσιο ενός προγράμματος για την προστασία των φυτών και των οικοτόπων που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και υλοποιήσαν το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστι-

τούτο Χανίων (ΜΑΪΧ) και την Περιφέρεια Κρήτης - Διεύθυνση Δασών Χανίων, βρήκα τα στοιχεία αυτά. Μεταξύ πολλών άλλων, που καλό είναι να τα μάθω και τα παιδιά στα σχολεία, καθώς πολλαπλά είδη είναι η ωφέλεια. Η δημοσίευση κάποιων διεικμημάτων του στο σημερινό Παιδότοπο σ' αυτή τη γραμμή κινείται. «Μικρο-

αποθέματα Φυτών», είναι ο τίτλος και «Γνωρίζω - Προστατεύω - Διατηρώ» και «Σπάνια και ενδημικά φυτά που κινδυνεύουν με εξαφάνιση», οι υπάλληλοι του φυλλαδίου, η έκδοση του οποίου ήταν ευθύνη του ΜΑΪΧ.

B.K.

Μικρο-αποθέματα φυτών

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω των προγραμμάτων LIFE - Φύση χρηματοδοτεί δράσεις για την προστασία των φυτών και των οικοτόπων, που αναφέρονται στην «Οδηγία των Οικοτόπων».

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε συνεργασία με το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΪΧ) και την Περιφέρεια Κρήτης - Διεύθυνση Δασών Χανίων υλοποιούν ένα τέτοιο πρόγραμμα LIFE - Φύση, το CRETAPLANT «Πολυτικό Δίκτυο Μικρο-Αποθεμάτων Φυτών στη Δυτική Κρήτη» σκοπός του οποίου είναι η προστασία έξι απειλούμενων ενδημικών φυτών της Κρήτης, καθώς και ενός οικοτόπου, μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου Μικρο-Αποθεμάτων φυτών.

Τα Μικρο-Αποθέματα Φυτών ΜΑΦ (Plant Micro-Reserves, PMR) είναι περιοχές μικρής έκτασης (έως 200 στρέμματα) που έχουν επιλεγεί γιατί φιλοξενούν σπάνια και απειλούμενα φυτά.

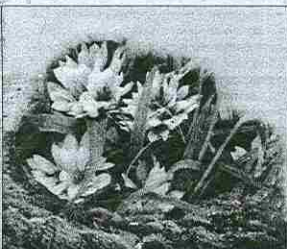
Η ιδέα του Μικρο-Αποθέματος αναπτύχθηκε γύρω στα 1990, στην Περιφέρεια της Βαλένθια (Ισπανία) και εφαρμόστηκε για πρώτη φορά συστηματικά το 1994. Ένα τέτοιο δίκτυο μικρών προστατευόμενων εκτάσεων αποτελεί εργαλείο διακρίσεως συμπληρωματικό της ευρύτερα αποδεκτής στρατηγικής των «μεγάλων περιοχών» όπως έχει πρόσφατα υιοθετηθεί και υλοποιηθεί με το Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000.

Η προστασία των επιλεγμένων φυτικών ειδών μέσα στα ΜΑΦ γίνεται με την εφαρμογή ήπιων διαχειριστικών μέτρων (περιοφράξεις, φύλαξη, ενημερωτικές πινακίδες, κ.ά.) και μακροχρόνια παρακολούθηση για να προσδιοριστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν τη διατήρησή τους (όμιση, έδαφος, άλλα φυτά, ζώα, ανθρώπινες δραστηριότητες, κ.ά.).

Στην Ελλάδα, η ιδέα των «Μικρο-Αποθεμάτων Φυτών» εφαρμόζεται για πρώτη φορά πιλοτικά στη Δυτική Κρήτη, έτσι ώστε να αποφέρει καρπούς, να εφαρμοστεί ευρύτερα και σε άλλες περιοχές της Κρήτης και της υπόλοιπης Ελλάδας.

Androcymbium rechingeri

- Το *Androcymbium rechingeri* φύεται σε μικρές περιοχές στις παραλίες της Δυτικής Κρήτης (Πηροίδα - Ήμερη Γραμβούσα, Φαλόασσα, Ελαφονήσι) και πουθενά αλλού στον πλανήτη.
- Περιγράφηκε για πρώτη φορά το 1967 από τον ελβετικό βοτανικό Werner Greuter.
- Είναι μικρό θαλάσσιο πολυετές φυτό, ύψους μόνο μέχρι 7 εκ., σπάνια 10 εκ., και τα φύλλα του έχουν μήκος μέχρι 15 εκ..

Bupleurum kakiskalae

- Το φυτό *Bupleurum kakiskalae* φύεται στην περιοχή Λινοσέλι των Λευκών Ορέων της Δυτικής Κρήτης, σε κάβητα και απότομα γκρεμιά και πουθενά αλλού στον πλανήτη.
- Περιγράφηκε για πρώτη φορά το 1967 από τον ελβετικό βοτανικό Werner Greuter.
- Είναι πολυετές φυτό, ζει έως και 12 έτη, αλλά ανθίζει και καρποφορεί μια φορά μόνο στο τέλος της ζωής του.
- Ανθίζει Ιούλιο με Αύγουστο με μια επιδημική ταξάνθια μήκους 1 μέτρου περίπου. Τα άνθη του είναι μικρά και κίτρινα. Μεταξύ Οκτώβρη και Νοεμβρίου ωριμάζουν τα σπέρματά του και το Δεκέμβριο αρχίζουν να φυτρώνουν. Εμφανίζονται πολλά μικρά αρτίθλαστα, αλλά λίγα καταφέρνουν να επιβιώσουν, λόγω της θόσωσης και του ανταγωνισμού από άλλα φυτά στην περιοχή.

Οι συντελεστές του προγράμματος

- Συντονιστής προγράμματος: Κώστας Α. Θάνος, Αν. Καθηγητής, Τμήμα Βιολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
- Κείμενα: Φουρνάρη Χριστίνα, Γάτσιου Παναγιώτα - Μονάδα διατήρησης μεσογειακών φυτών ΜΑΪΧ
- Φωτογραφίες: Μονάδα διατήρησης μεσογειακών φυτών ΜΑΪΧ
- Χαρτογράφηση: Καζάνης Γεώργιος, Εργαστήριο ΓΠΣ & Τηλεπισκόπησης ΜΑΪΧ
- Σελλοποίηση: ΜΑΪΧ - Τμήμα Γραφικών Τεχνών και Εκτυπώσεων
- Πληροφορίες: ΕΚΠΑ, Κώστας Α. Θάνος, τηλ. 210 7274655
ΜΑΪΧ, Φουρνάρη Χριστίνα, τηλ. 28210 35053
Δ/ση Δασών Χανίων, Κυριακάκης Ευστράτος, Παρασκευή Νοσία, τηλ. 28210 97317

Anthemis glaberrima

- Το φυτό *Anthemis glaberrima* φύεται ανάμεσα σε αβαστοκύα παρθαλάσσια βράχια, μόνο στις νησίδες Ήμερη και Αγρία Γραμβούσα της Δυτικής Κρήτης και πουθενά αλλού στον πλανήτη.

- Περιγράφηκε για πρώτη φορά ως *Ammanthus glaberrimus* από τον αυστριακό βοτανικό Karl Rechner, ο οποίος το συνέλεξε από την Αγρία Γραμβούσα στις 20 Απριλίου 1942.
- Είναι μικρό ετήσιο φυτό που μοιάζει και μυρίζει σαν το χαμομήλι. Έχει εύκαμπτους βλαστούς 2-30 εκ., και πολλά άνθη διαμέτρου έως 1 εκ. Ανθίζει από τον Απρίλιο έως το Μάιο. Τα σπέρματά του ωριμάζουν τέλη Μαΐου προς αρχές Ιουνίου και το φυτό αρχίζει σγά - σγά να ξεραίνεται.

Cephalanthera cucullata

- Η ορχιδέα *Cephalanthera cucullata* φύεται σε δασώδη μέρη στα βουνά όλης της Κρήτης, σε υψόμετρο 700-1.500 μέτρα, και πουθενά αλλού στον πλανήτη.
- Η *Cephalanthera cucullata* ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά από το γάλλο φυσιοδίμη Victor Raulin το Μάιο ή Ιούνιο του 1845.
- Είναι πολυετές κοτσάδες φυτό, με κοντά έρποντα ριζώματα. Το ύψος του φτάνει έως και τα 30 εκ. και εμφανίζει έως 24 άνθη από το Μάιο έως τον Ιούνιο. Τέλη Ιουνίου ωριμάζουν τα σπέρματά του και τα υπέργεια μέρη του φυτού ξεραίνονται.

